

**TOVERITAR**

Amerikan suomalaisien työläisnaisien äänestämättä, ilmestyy Astoriassa, Ore., ja kaikkialla The Western Workmen's Publishing Society'n kustantamana.

**TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN**  
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c  
**CANADAAN JA SUOMKEEN**  
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

**TOVERITAR**  
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

**TOVERITAR**

(THE WOMAN COMRADE)  
SUBSCRIPTION RATES  
IN THE UNITED STATES:  
One year....\$1.50 6 months....90c  
IN CANADA:  
One year....\$1.75 6 months....\$1.00  
IN FOREIGN COUNTRIES:  
One year....\$1.75 6 months....\$1.00

Advertising rates 50c per inch per insertion. Huuennosto sijaitsee 10-minen ja Duane-katujen kulmassa. Puhelin 365. Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran. Naimismotuksista \$1.00 ensimmäiseltä tuumalta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta tuumalta.

**TOIMITUS:**

Maiju Nurmi  
Box 99, Astoria, Oregon.

Toverittaren tilaajamäärä osottaa seuraavaa:

UUSIA .....	68
UUDISTUKSIA .....	22
KATKENNUKSET .....	118

Toveritar Maiju Nurmi on ollut jo tästä viikkoa vuoteessa kirkkona sairaana, joten tämä numero lehteä sekä osa viime numeroa on hänen miehensä avustamana toimitettu.

Mutta hänen paranemisestaan on hyviä toiveita, joten hän voi pian taas ottaa paikkansa siksi kuin toimeen valitaan uusi henkilö.

## Naiset saivat vihdoin-kin äänioikeuden

Senaatti on hyväksynyt 56 äänellä 25 vastaan perustuslakimuutosehdotuksen, joka antaa naisille yleisen yhtäläisen äänioikeuden kautta maan. Esitys on jo aikaisemmin hyväksytty edustajahuoneessa, joten se tulee nyt astumaan voimaan sen jäsenien määrääty määrä valtioiden lainlaajitajankuntia hyväksyvät sen.

Senaattori Reed, Missouriasta puhui esitystä vastaan useita tunteja viivytystä lopullista äänestystä, jotta ehdotuksen vastustajat ehtivät hakea äänestykseen pari senaattoriaan, joiden läsnäolo ei kuitenkaan antanut. Ennen äänestystä hylättiin senaattori Underwoodin esitys, että esitys määrättäisiin alistettavaksi valtioiden perustuslakikomiteoille vahvistettavaksi, eikä lainlaajitajankunnille, mikä olisi viivytännyt lain voimaan astumista pitemmän aikaa.

Länsivaltioiden senaattorit etujäseninä äänestivät naisten äänioikeuden puolesta.

Pitkä ja monivaiheinen on ollut se taistelu, jota tämän vapauden maan naiset ovat saaneet käydä saadakseen tasa-arvoiset ihmisoikeudet —

jos tuota taistelua katselee yksinomaan siltä kannalta, että siinä on ollut vain kysymyksessä yhteiskunnallisten asioiden määrämisoikeuden myöntämisestä naiskupuolelle, niin tuntuu loppumattomelta, miksi 25 senaattoria koittivat vielä niin sitkeästi vastustaa naisten saamista tuota oikeutta. Onhan naiset esineiksi tämän sodan aikana osottautuneet, oikein isämaalliseksi. Ja kaikissa niissä valtioissa, joissa naiset ovat ja saaneet äänestää, eivät ole osottautuneet kovinkaan radikaaliseksi aiheiksi. Ja naisten äänioikeus-

liikkeen eturintamassa ovat juuri etupäässä taistelleet porvarinnaiset, joiden yhteiskunnalliset edut eivät missään tapauksessa ole erilaiset, kuin heidän miestenäkönsä.

Mutta kun ottaa huomioon, että tässä maassa on noin 12 miljoonaa nais-palkkaorjaa, joiden edut eivät ole yhtäläiset heidän työnantajien etujen kanssa, niin pian kun he tulevat sen vain käsittämään. Ja heidän tietoisuutensa asemastaan suoranaista tuottajana voittojärjestelmän alaisena kasvaa nopeasti. Siitä on meillä todistuksena idän valtioiden naistyöläisten lukuisat lakot. Kun sitten vielä otamme huomioon työläismiesten vaimot, joiden edut eivät myöskään ole sopuisuudet kapitalistisen tuotantojärjestelmän kanssa, niin pääsemme osapuolien selville, miksi on niin sitkeästi koitettu naisia estää saamasta äänioikeutta.

Noiden 12 miljoonan naisen olemassaolo ja elinehdot riippuvat suurella määrällä myöskin lainlaadinnasta. He voivat lainlaadinnan avulla saada itselleen lyhemmän työpäivän, poistaa vötyön, parantaa suojelustoimenpiteet työpaikoilla, tapaturmavakuutukset, y. m., jotka ovat suoranaisia parannuksia työmaalla. Mutta jos heillä ei ole äänioikeutta, niin he eivät voi lainlaadinnan avulla itsekohtaisesti vaikuttaa noiden parannuksien saavuttamiseksi. Varsinkin sellaisilla teollisuusaloilla, joissa enemmäksin työskentelee naisia, joten miehet (joilla on äänioikeus) eivät ole niin läheisessä kosketuksessa niissä vallitsevien tarpeiden ja puutteelluuksien suhteen, kuin juuri naiset, jotka niissä työskentelevät.

Tämä on kaikkein oleellisin syy naisten äänioikeuden vastustamiseen.

Tämän kautta tulee saamaan kymmeniä miljoonia käsittävää yhteiskunnallisia oikeuksia vielä oleva palkkaorjajoukko yhteiskunnalliset oikeudet. Ja se ei ole pieni asia, varsinkaan sellaisille teollisuudenharjoittajille, jotka kiskovat voittonsa juuri naisten selkänahasta.

Porvarinnaiset tulevat luonnollisesti tekemään parhaansa "uudesta järjestämisessä". He eivät ehkä näe, että tuota asetta, äänioikeutta työläisnaiset tulevat käyttämään taisteluaseena luokkataistelu-areenalla. He tuntevat työläisnaisen vain "piikakaudelta", eivätkä käsitä kuinka tehokas koulun on teollisuuslaitos selventämään luokkakäsitteet työläisnaisellekin. Ja niin pian kun köyhälistön paisarnejien alkaa herätä selvään luokkatietoisuuteen, niin porvarinnaiset sukupuolireformineen ovat aivan voimattomia.

## Kun takintekijät lakkoutuivat

(Kirj. Fannia Cohen)  
Noudattaen unioninsa kutsua 50,000 takintekijää jätti työpaikkansa ja lähti marssimaan viidettä Avenuea pitkin unionien yhteiseen neuvottelukonttoriin 23 kadulle ja siitä eteenpäin neljännelle Avenue'lle. Pitkä loppumaton rivi miehiä ja naisia marssi taajassa ryhmässä.

Nämä miehet ja naiset, nuoret ja vanhat, juutalaiset ja italialaiset esittivät työväenluokan solidaarisuuden elävää symppoolia luokkataistelussa, jota työläiset ovat kautta aikojen käyneet ja jonka kautta he aikovat tehdä

## Ei Saa Laimentua

sen innostuksen, mikä oli vallalla parisen viikkoa sitten Toverittaren tilauksien otossa. Puntarimme osottaa hiukan alaspäin menoa, mutta se on vielä korjattavissa pikaisella toiminnalla.

Numeromme ovat vielä lähellä 8,000 että niistä ei voi paljoakaan pudota ennenkuin olemme alapuolella, ja se ei saa tapahtua. Kukaan ei halua nähdä seittoista tilaajapuntarimme ensimmäisenä numerona, mutta se tulee ellemme toimi ripeämmiin kuin on toimittu viimeisen kymmenen päivän aikana.

Mikäähän oikeastaan vaivannee suurkaupunkilaisia, kun niiltä ei tule vastauksia juuri ollenkaan. Ovatko siellä työläisnaiset jo niin valvettuneita, että ne eivät tarvitse enää tiedonvälittäjiä lainkaan? Ei ole, mutta siellä vaivaa velttous, suuri saamattomuus. Hiiteen sellainen nahjusteleminen ja kaikki levittämään Toveritarta yksi toisensa kilvalla.

Tämä pieni hoksautus on kohdistettu kaikille niille, joiden nimi ei vielä ole näkynyt tässä jatkuvassa luettelossa, johon liitteeksi tällä kertaa lisäämme seuraavat nimet:

- No. 8,836 Sandra Jarkko, W. Fitchburg, Mass.  
" 2,308 Anna Elo, Columbia City, Ore.  
" 8,785 Elli Tamminen, Quincy, Ore.  
" 8,057 Bertha Elo, Worcester, Mass.  
" 2,052 Maria Beckman, Iron River, Mich.  
" 11,769 Saul Warpunen, Leadville, Colo.  
" 4,498 Hilda Nikula, Conneaut, Ohio.  
" 11,755 John Kivi, Hanna, Wyo. (2)  
" 5,465 Manda Maunula, Arthyo, Minn.  
" 8,814 Hilda Raski, Hibbing, Minn.  
" 11,729 John Elo, Long Beach, Wash.  
" 6,934 Aug. Räihälä, Fitchburg, Mass.  
" 5,474 Saimi Niskala, Newberry, Mich.  
" 4,897 Martha Jaakkola, Iron River, Mich.  
" 11,708 Mrs. Geo. Carlson, Red Lodge, Mont. (2)  
" 6,177 Helmi Mattson, Int. Falls, Minn.  
" 9,839 Olga Rantanen, Warren, Ohio.  
" 11,687 Lempi Luopa, Tonopah, Nev.  
" 11,056 Alma Kurri, Berkeley, Cal.  
" 11,635 Sylvia Koljonen, Astoria, Ore.

Vieläkin muistutus, että toimikaamme nyt niin, että tilaajamäärä ei pääse laskemaan alle kahdeksantuhannen, sillä olisi niin sanomattoman masentavaa katsella kun numerot pienensivät kuin pöy mailmanlopun edellä. Ja sitte on taasen sitä enemmän työtä ja touhua saavuttaa ensiksi kahdeksantuhatta ja sitte vasta yhdeksäntuhatta. Nykyisellään ollen, ja hiljassella eteenpäin menolla on ensimmäinen saavutettava yhdeksäntuhatta, sitte kymmenen, j. n. e. Ne voidaan saavuttaa kun vain muistamme että yhdelläkään paikkakunnalla ei ainoatakaan tilausta pääse katkeamaan.

Siinä toivossa elämme.

Puoluetervehdyksin

**TOVERIN LEVITYSOSASTO**

maailman turvalliseksi todelliseksi kansanvallalle.

Ohikulkijat pysähtyivät katsomaan tätä vaikuttavaa ihmispänsäntä ja he olivat uteliaita tietämään mitä tämä siviiliväen marssi merkitsee ja keitä olivat nuo rauhalliset marssijat. "Takintekijät tekevät yleislakon", heille vastattiin.

Eräs poliisi seisoi lähellä meitä ja eräs ystävä, puserontekijä, huomasi, että tuo poliisi näytti hyvin pettynneeltä katsellessaan kulkueen vaikuttavaa ja rauhallista menoa, joka saattoi hänen tilaisuutensa käyttää nuijaansa mahdottomaksi. Pelkässä ilkeydessä lisätäkseen hänen harmiansa, ystäväni kysyi poliisilta: "Please officer, ketä ovat nämä ihmiset? Eivätkö he ole Bolshévikeja?"

Sinä aamuna sattui monenlaisia tapauksia; toiset omituisia, toiset huvittavia ja toiset niistä antoivat ajatuksen aiheita.

Eräs vanha mies, ehkä valmistaja, käänsi yhtiänsä pänsä ja katsoi pitkää ihmislinjaa taakanansa. Hänen kasvonsa kirkastuivat. Hän pysähtyi hetkeksi ikäänkuin haltioituneena. Sitten hän katsoi loppumattomia rivejä edessään ja voittoisaa hymyä ilmestyi hänen huulilensa ja hänen silmänsä välkevä iloisesti. Hän työnsi ensin hattunsa takarivolle ja sitten hän painoi sen silmilleen: nuoruuden virkeydellä ja reippaudella lähti ukko jatkamaan marssia. Hänen käyntinsä tuli niin nopeaksi, että hänen vieruskomppaniansa, tumma kaunotar,

tarttui häntä käsivarteen ja teeskenneltysti moittivalla äänellä sanoi: "Katsokaahan nyt Mr. Greenbaun, onko se oikein juostaa tuolla tavalla ja jättää minut yksin?" Kaikki lähellä olivat ja Mr. Greenbau purskahtivat sydämmelliseen nauruun.

Toisessa kohtaa linjaa marssii kaksi naista ja eräs elähtänyt mies rinnakkain. Miehen hatun alta näkyi pieni samettinen patalakki ja punasen kirjava nenälina roikkuu yhdestä hänen taskuistaan. Hänen suuret silmälasinsa lepäsivät aivan hänen nenänsä päällä. Hänen rinnallaan kävelivät nuoret naiset tekevät hänestä pilaa, mutta helästi ja hyväntahtoisesti. He nauroivat sydämmellisesti hänen kertomuksilleen edellisiltä takintekijäin lakkojen ajoilta, jolloin neulojen täytyi ottaa ompelukoneet mukaansa lakkoon yhtyesään, kun työnantajat eivät sallineet niiden jäädä työpaikkoihin. Ukko lämpeni kertoessaan ja laitto etusormen ja peukalonsa väliin suurta nuuskamallia. Kun nuuska malli läheni päämääräänsä, yksi naisista muka pahastui ja ystävällisellä ja leikkisellä käden iskulla pudotti ukon nuuskan maahan ja paheksumista teeskennellen lausui: "Mitä, nuuskaa tällä hetkellä! Nuuskaa yleislakossa Robnoshe, sehän on ajattelamatonta!" Yleinen nauru seurasi tuon turhan tarkan nuoren naisen mielenpurkausta ja joku nuoremmista alkoi kiusotella häntä.

"No, te kieltäydyitte marssimasta meidän kanssa, joten se